

U IME ALLAHA MILOSRDNOGA MILOSTIVOGA

KNJIGA O ZALOGU (Založenju) U PRISUTNOSTI

(tj. kada se kod kuće, kada se nije na putovanju)

i (KNJIGA) Njegovoga govora, uzvišen je: "I ako ste bili (tj. ako budete) na putovanju, a niste našli pisara, pa uzeti (primljeni) zalozi (založenja)....".

PRIČAO NAM JE Muslim, sin Ibrahima, pričao nam je Hišam, pričao nam je Katadete od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

I zaista već je založio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, svoj oklop za ječam. I išao sam k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, sa hljbom ječma i užeženim lojem (tj. lojem koji je promijenio miris - radi se o rastopljenom loju). I zaista već sam čuo njega (da) govori: Nije osvanulo za porodicu Muhameda, pomilovao ga Allah i spasio, (ništa drugo od hrane) osim sa' (3,34 kg hrane), a nije ni omrknulo, a zaista oni su zaista devet soba (tj. a broj članova Muhamedove a.s. porodice je devet žena, jer je svaka žena imala svoju zasebnu sobu za spavanje).

GLAVA

(onoga) ko je založio svoj oklop.

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Abdulvahid, pričao nam je Aameš, rekao je:

Spominjali smo međusobno kod Ibrahima založenje (zalog) i jamca u isplati unaprijed pa je rekao Ibrahim: pričao nam je Esved od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, kupio sebi od (jednoga) Židova hranu do roka i založio je njemu svoj oklop.

GLAVA

založenja oružja.

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Sufjan, rekao je Amr: čuo sam Džabira, sina Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, (da) govori: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko je za Kaba, sina Ešrefa (dobrovoljac da ga nastoji ubiti), pa (jer) zaista on je uznemirio (uvrijedio) Allaha i Njegovoga poslanika, pomilovao ga Allah i spasio." Pa je rekao Muhamed, sin Meslemeta: "Ja." Pa je došao njemu pa je rekao: "Hoćemo da pozajmiš nama vesk, ili dva veska (hrane - vesk: 60 sa'ova)." Pa je rekao: "Založite mi vaše (svoje) žene." Rekli su: "Kako (da) mi (založimo tebi naše žene, a ti si najljepši (od) Arapa (najljepši Arap)!!" Rekao je: "Pa založite mi vaše (svoje) sinove." Rekli su: "Kako (da) založimo naše sinove, pa će se grditi jedan (od) njih (neki od njih, tj. pa će se bacati pogrda na jednoga od njih) pa će se govoriti: "Založio se (Založen je taj) za vesk, ili dva veska. Ovo je sramota na nas (za nas), ali (tj. nego) mi ćemo založiti tebi oklop." Rekao je Sufjan: Misli (na) oružje. Pa je obećao njemu da će doći njemu. Pa su ubili njega (Pa su ga ubili), zatim su došli

Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa su izvijestili njega (pa su ga izvijestili o tome).

GLAVA:

Zalog (tj. Založena životinja) je jahan i mužen (može se jahati i pomusti).

A rekao je Mugirete od Ibrahima: Jahaće se zalutala (tj. nađena životinja) za vrijednost njezine piće (hrane koja joj se polaže, daje), i musti će se za vrijednost njezine piće (hrane, tj. koliko vrijedi hrana - toliko će se musti i jahati), a zalog je slično njemu (tj. a založena životinja je isto kao i nađena životinja - ima se pravo musti i jahati onoliko koliko se dadne njoj hrane).

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Zekerija od Amira, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, da on govoraše:

"Zalog se jaše za njegov (svoj) trošak i pije se mlijeko mlijeka (tj. mlijeko one životinje koja ima mlijeko) kada je bio založen (zalog, tj. kada bude založen - kada takva životinja bude založena)."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Mukatila, izvijestio nas je Abdullah, sin Mubareka, izvijestio nas je Zekerija od Šabije, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zalog se jaše za svoj trošak kada je bio založen, i mlijeko mlijeka se pije za svoj trošak kada je bilo založeno, a na (onoga) koji jaše i pije je trošak (oko izdržavanja i hrane životinje koja je založena)."

GLAVA

zaloga kod Židova i (drugih lica) osim njih (osim Židova).

PRIČAO NAM JE Kutejbete, pričao nam je Džerir od Aameša, od Ibrahima, od Esveda, od Aiše bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Kupio je sebi poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, od (jednoga) Židova hrane i založio je njemu svoj oklop.

GLAVA:

Kada se prepirao založitelj (davalac zaloga) i primalac (uzimač) zaloga i slično njemu, pa dokaz je na tužioca (obavezan), a zakletva je na tuženoga (obavezna ako on nema protudokaze na tvrdnju tužitelja).

(Riječ "el-muddea alejhi" - zapravo taj sav izraz znači: tuženi).

PRIČAO NAM JE Halad, sin Jahja-a, pričao nam je Nafi', sin Umera, od Ibnu Ebu Mulejketa, rekao je:

Pisao sam k Ibnu Abasu, pa je pisao k meni da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, sudio da je zakletva na tuženoga (obavezna).

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Džerir od Mansura, od Ebu Vaila, rekao je: rekao je Abdullah, bio zadovoljan Allah od njega:

Ko se zakleo (tj. Ko se zakune) na (jednu) zakletvu (da) traži pravo s njom (na neko) imanje, a on (je) u njoj griješan (nevaljalac, lažac), srešće Allaha, a On je na njega srdit. Pa je spustio Allah potvrđenje toga: "Zaista (oni) koji kupuju za ugovor Allaha i njihove (svoje) zakletve malu cijenu....", pa je čitao do ".... bolna kazna." Zatim je zaista Ešas, sin Kajsa izašao k nama pa je rekao: "Šta priča vama Ebu Abdurahman?" Rekao je: Pa smo pričali njemu. Rekao je: Pa je rekao: "Istinit je bio (tj. Rekao je istinu). Zaista o meni (u vezi mene) tako mi Allaha spustila se (ova objava, ovaj ajet, odlomak). Bila je između mene i između (jednoga) čovjeka svađa (prepirka) o (jedan) bunar pa smo se parničili k (tj. kod) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Tvoj svjedok, ili njegova zakletva (mora biti)." Rekao sam: "Zaista on će se tada zaklesti, a neće se brinuti (tj. neće voditi računa ni o čemu)." Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "Ko se zakune na zakletvu (da) traži pravo s njom (na neko) imanje, a on je u njoj griješan, srešće Allaha, a On je na njega srdit." Pa je spustio (objavio) Allah potvrđivanje toga. Zatim je (sebi) čitao ovaj ajet (odlomak):

"Zaista koji kupuju za ugovor Allaha i njihove (svoje) zakletve malu cijenu....", do ".... i za njih je (tj. oni imaju, oni će imati, njih će stići) bolna kazna."

U IME ALLAHA MILOSRDNOGA MILOSTIVOGA

O OSLOBAĐANJU (ropstva neke osobe)

I NJEGOVOJ VRIJEDNOSTI

(vrlini, tj. i o vrlini oslobađanja)

I (o tome je i) Njegov govor (ili: i - o - Njegovom govoru), uzvišen je: "Odriješenje vrata (tj. oslobođenje vrata osobe od ropstva). Ili nahanjivanje u danu gladnome (gladnome danu, vremenu). Siroče bližnje (koje ti je rod, rođak)."

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Junusa, pričao nam je Asim, sin Muhameda, rekao je: pričao mi je Vakid, sin Muhameda, rekao je: pričao mi je Seid, sin Merdžaneta, drug Alije, sina Huseina, rekao je: rekao je meni Ebu Hurejrete, bio zadovoljan Allah od njega: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Koji god čovjek oprostí muslimana čovjeka, spasiće Allah za svaki ud od njega ud od njega od Vatre."

Rekao je Seid, sin Merdžaneta: Pa sam otišao k Aliji, sinu Huseina, pa je namjerio (upravio, tj. uputio se) Alija, sin Huseina, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, k (jednome) svome robu, već je davao njemu za njega Abdullah, sin Džafera deset hiljada srebrenjaka ili hiljadu zlatnika, pa je oslobodio njega.

GLAVA:

Koji vratova je najvrijedniji (tj. Koji su vratovi najvrijedniji za oslobađanje)?

PRIČAO NAM JE Ubejdulah, sin Musa-a, od Hišama, sina Urveta, od njegova oca, od Ebu Muraviha, od Ebu Zerra, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: pitao sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio:

"Koji posao je vrijedniji (od drugih, tj. najvrijedniji)?" Rekao je:

"Vjerovanje u Allaha i borba u Njegovom putu." Rekao sam: "Pa koji vratova je najvrijedniji (tj. najbolji da se oslobodi od ropstva)?" Rekao je:

"Najskuplji (od) njih cijenom i najskupocijeniji (od) njih kod njihove porodice (vlasnika)." Rekao sam: "Pa ako nisam (to) učinio." Rekao je:

"Pomoći ćeš pravioca (činitelja, tj. obrtnika), ili ćeš praviti za razderanoga (tj. ili ćeš učiniti pomoć neupućenom, onome koji ne zna nikakvoga zanata)." Rekao je: "Pa ako nisam učinio (tj. ako nisam mogao ni to)?" Rekao je:

"Pustićeš ljude od zla, pa zaista ona je milostinja (tj. i ta radnja da se čuvaš da ne činiš zla ljudima je dobro dijelo kao i milostinja pa) milodarićeš s njom na tvoju (tj. za svoju) osobu."

GLAVA

(onoga) što se voli od opraštanja u pomrčanju (pomračenju Sunca) i znakovima.

PRIČAO NAM JE Musa, sin Mesuda, pričao nam je Zaidete, sin Kudameta, od Hišama, sina Urveta, od Fatime, kćeri Munzira, od Esme, kćeri Ebu Bekra, bio zadovoljan Allah od njih dvoga, rekla je:

Zapovjedio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, za opraštanje (od ropstva) u pomrčanju (tj. za vrijeme pomrčanja, pomračenja) Sunca. Slijedio je njega (Musa-a) Alija od Deraverdije, od Hišama.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Ebu Bekra, pričao nam je Assam, pričao nam je Hišam od Fatime, kćeri Munzira, od Esme, kćeri Ebu Bekra, bio zadovoljan Allah od njih dvoga, rekla je:

Zapovjedaše se nama kod pomrčanja (pomračenja Mjeseca) za opraštanje (od ropstva robova).

GLAVA:

Kada je oslobodio roba (koji je vlasništvo) među dvojicom ili robinju (koja je vlasništvo) među drugovima (tj. sudionicima, suvlasnicima).

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Sufjan od Amra, od Salima, od njegova oca, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Ko oslobodi roba među dvojicom, pa ako je bio bogat (imućan oslobodilac), ispraviće se (uspostaviće se, procijeniće se prava vrijednost) na njega, zatim će se osloboditi."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, rekao je: izvijestio nas je Malik od Nafia, od Abdullaha, sina Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Ko oslobodi (jedan) svoj dio u robu, pa (bude) bilo u njega (doslovno: za njega, tj.: u njega kakvoga) imanja (koje) dostiže cijenu (toga) roba, ispraviće (procijeniće) se rob (taj) vrijednošću pravde, pa će se dati (oslobodilac) svojim drugovima (suvlasnicima, tj. isplatiće im) njihove dijelove i oslobodiće na njega (tj. njega, roba u potpunosti), a ako ne, pa već se oslobodilo od njega (ono, onaj dio) što se oslobodilo."

PRIČAO NAM JE Ubejd, sin Ismaila, od Ebu Usameta, od Ubejdulaha, od Nafia, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko oslobodi svoj dio u posjedovanom (tj. u robu), pa na njega je njegovo oslobodjenje, svega (cijeloga) njega ako je bilo za (u) njega imovine (koja) dostiže njegovu cijenu. Pa ako nije bilo za (u) njega imovine, ispraviće se na njega vrijednost pravde (koja pada) na osloboditelja, pa oslobodilo se od njega što se oslobodilo."

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Bišr od Ubejdulaha (ali) skratio je njega (ovaj hadis).

PRIČAO NAM JE Ebu Numan, pričao nam je Hammad od Ejuba, od Nafia, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Ko oslobodi svoj udio u posjedovanome (robu), ili svoj dio u robu, a bilo je za (u) njega od imovine što dostiže njegovu vrijednost sa vrijednošću pravde, pa on je oslobođen." Rekao je Nafi: A ako ne (nema imovine), pa već se oslobodilo od njega što se oslobodilo. Rekao je Ejub: Ne znam da li je stvar (što) je rekao nju Nafi ili je (to) stvar u hadisu.

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Mikdama, pričao nam je Fudajl, sin Sulejmana, pričao nam je Musa, sin Ukbeta, izvijestio me Nafi od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da on rješavaše (izdavaše rješenje) o robu ili robinji (kada neko od njih) bude među drugovima (suvlasnicima kao vlasništvo) pa oprostí jedan (od) njih svoj udio (udjel) od njega (od roba ili robinje), govori (tj. govoraše Ibnu Umer izdavajući rješenje):

Već je dužnost na njega njegovo oslobođenje (oproštenje), svega njega kada je bilo za (u onoga) koji je oslobodio od imanja (toliko) što dostiže, ispraviće (procijeniće) od svoga imanja vrijednost pravde, i daće se drugovima (suvlasnicima) njihovi dijelovi i isprazniće se put oslobođenome (tj. i pustiće se na slobodu oslobođeni rob). Izvještava to Ibnu Umer od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. A predao je njega (spomenuti hadis) Lejs, i Ibnu Ebu Zib, i Ibnu Ishak, i Džuvejrijete, i Jahja, sin Seida, i Ismail, sin Umejjeta, od Nafia, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. Skraćeno.

GLAVA:

Kada je oslobodio udjel u robu, a nije za (u) njega imovina, tražiće se trčanje (zarađivanje od roba (tj. obavezaće se rob da zaradi sumu kojom će se otkupiti od preostalih vlasnika svojih) ne otežano na njega (ne zadužujući ga vrlo teškim poslovima) na prema pisanju (tj. prema pismenom ugovoru o otkupljivanju sebe).

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Ebu Redža-a, pričao nam je Jahja, sin Adema, pričao nam je Džerir, sin Hazima, rekao je: čuo sam Katadeta, rekao je: pričao mi je Nadr, sin Enesa sina Malika, od Bešira, sina Nehika, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko oslobodi dio od roba." A pričao nam je Museded, pričao nam je Jezid, sin Zureja, pričao nam je Seid od Katadeta, od Nadra, sina Enesa, od Bešira, sina Nehika, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Ko oslobodi udjel, ili dio u posjedovanome (tj. u robu), pa njegovo spašavanje je na njega u njegovom imanju ako je bilo za (u) njega imanja; a ako ne ispraviće se (tj. procijeniće se) na njega, pa će se tražiti trčanje za njega (tj. obavezaće se da zaradi) ne otežano na njega (bez prisiljavanja njega na teške poslove koji su teško izdržljivi)." Slijedio je njega (Seida) Hadžadž, sin Hadžadža, i Eban, i Musa, sin Halefa, od Katadeta, skratio je njega Šubete.

GLAVA

pogreške i zaborava (zaboravljanja) u oslobađanju (od ropstva), i razvodu (braka) i slično njemu, i (GLAVA o tome da) nema oslobađanja osim radi Lica Allaha, uzvišen je.

A rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Za svakoga čovjeka je (ono, tj. ima ono) što je naumio. A nema nauma (namjere) za (u) zaboravljivača i pogrešitelja (nehatnika, koji nehotice učini nešto)."

PRIČAO NAM JE Humejdija, pričao nam je Sufjan, pričao nam je Misar od Katadeta, od Zurareta, sina Evfa-a, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista Allah je prešao meni od moje sljedbe (preko onoga) što prišaptavaju njega njihova prsa (što im padne na um, na pamet da učinu, učine neki grijeh) dok nije učinila ili progovorila (izrekla sljedba, tj. pripadnici moje sljedbe, osoba koja me slijedi)."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Kesira, od Sufjana, pričao nam je Jahja, sin Seida, od Muhameda, sina Ibrahima, Tejmije, od Alkameta, sina Vakasa, Lejsije, rekao je: čuo sam Umera, sina Hataba, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Poslovi (Djela) su (sa) namjerom, i za čovjeka je (ono) što je naumio (namjerio, namjeravao). Pa ko (je takav da) je bila njegova seoba k Allahu i Njegovom poslaniku, pa njegova seoba je (pripala) k Allahu i Njegovom poslaniku; a ko (je takav da) je bila njegova seoba k ovozemnosti (da) pogodi nju, ili (k) ženi (da) oženi nju, pa njegova seoba je k (onome pripala) što je selio k njemu (radi njega)."

GLAVA:

Kada je rekao svome robu: On je za (radi, zbog) Allaha!, a naumio je (pri izgovoru toga na) oslobođenje (od ropstva), i (GLAVA) zasvjedočavanja za oslobađanje.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Abdullaha sina Numejra, od Muhameda, sina Bišra, od Ismaila, od Kajsa, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je on pošto je došao hoće Islam (htijući Islam da primi), a sa njim je njegov dječak (bio), zalutao (izgubio se) svaki jedan (pojedini) od njih dvojice od svoga druga. Pa je došao (dječak) poslije toga, a Ebu Hurejrete je sjedač (sjedi) sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"O Ebu Hurejrete, ovo je tvoj dječak, već je došao tebi." Pa je rekao: "Zar ne! (Pazi!) Zaista ja zasvjedočavam (uzimam za svjedoka) tebe da je on slobodan." (Znači da je dječak bio rob Ebu Hurejreta.) Rekao je: "Pa (to) je ono kada govori (kaže, tj. to onaj čas u koji reče slijedeći stih došavši u Medinu):

"O noći (li velike) od njezine duljine i njezine neprijatnosti
Na (to, tj. pored toga) da je ona iz kruga (zemlje) bezvjerstva spasila."

PRIČAO NAM JE Ubejduh, sin Seida, pričao nam je Ebu Usamete, pričao nam je Ismail od Kajsa, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Pošto sam stigao na Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao sam u putu (tj. o putu):

"O noći (li velike) od njezine duljine i njezine neprijatnosti
Na (to, tj. pa i pored toga) da je ona iz kruga (iz zemlje) bezvjerstva spasila."

(Može i ovako da se prevede:

"O noći (jedna kojoj se čudim) od njezine duljine i njezine neprijatnosti!
Na (to) da je ona iz kruga (iz zemlje) bezvjerstva spasila! - Ili:
Ipak je ona iz kruga bezvjerstva spasila!")

Rekao je: A pobjegao je od mene (jedan) moj dječak u putu. Rekao je: Pa pošto sam stigao na Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, prisegnuo sam se njemu. Pa dok sam ja kod njega, kadli se pojavio (tj. kadli se pojavi taj) dječak. Pa je rekao meni poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"O Ebu Hurejrete, ovo je tvoj dječak." Pa sam rekao: "On je slobodan za (radi zadovoljstva) Lica Allaha." Pa je oslobodio njega (dječaka). Nije rekao Ebu Kurejb od Ebu Usameta: "..... slobodan.....".

(Tj. Nije spomenuo u svome pričanju riječi "slobodan", a to znači da je rekao samo: "On je za (radi) Lica Allaha!")

PRIČAO NAM JE Šihab, sin Abada, pričao nam je Ibrahim, sin Humejda, od Ismaila, od Kajsa, rekao je:

Pošto je došao Ebu Hurejrete, bio zadovoljan Allah od njega, a sa njim je njegov dječak i on traži Islam, pa je zalutao jedan (od) njih dvojice (od) svoga druga (tj. pa je izgubio jedan od njih svoga druga). Sa ovim (izrazom je pričao Kajs ovaj hadis). I rekao je (Ebu Hurejrete):

"Zar ne! (Pazi!) Zaista ja zasvjedočavam tebe (na to) da je on (dječak) za Allaha."

GLAVA

majke djeteta (tj. robinje koja rodi svome vlasniku, svome gospodaru dijete od njega, iz spolnoga odnosa sa njim).

Rekao je Ebu Hurejrete od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio:

"Od znakova Časa (propasti svijeta pred sudnji dan) je da rodi robinja svoga gospodara."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: pričao mi je Urvete, sin Zubejra, da je Aiša, bio zadovoljan Allah od nje (s njom), rekla:

Zaista Utbete, sin Ebu Vakasa, oporučio je (ugovorio je) k svome bratu Sadu, sinu Ebu Vakasa, da uzme k sebi sina robinje Zemata. Rekao je Utbete: "Zaista on je moj sin." Pa pošto je stigao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (u) vrijeme Pobjede (Oslobođenja), uzeo je Sad sina robinje Zemata pa je došao s njim (tj. doveo ga je) k poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i došao je sa njim sa Abdom, sinom Zemata. Pa je rekao Sad: "O poslaniče Allaha, ovo je sin moga brata (koji) je oporučio k meni da je on njegov sin." Pa je (na to) rekao Abd, sin Zemata: "O poslaniče Allaha, ovo je moj brat, sin robinje Zemata, rodio se na njegovoj postelji." Pa je pogledao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, k sinu robinje Zemata pa kada li (kadli) je on najbliži čovjek njemu (s njim, tj. njemu Utbetu). Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"On je za tebe (On je tvoj, On pripada tebi), o Abde, sine Zemata zbog (toga što je činjenica) da se on rodio na postelji njegovoga (Abdovoga) oca." Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zastri se od njega, o Sevdo, kćeri Zemata!" Od (Zbog onoga) što je vidio od njegove sličnosti sa Utbetom. (Muhamed a.s. je rekao Sevdi da se zastre, tj. da se ne pokazuje tome dječaku, sinu Robinje Zemata, iako joj je pravno brat.) A bila je Sevda žena Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

GLAVA

prodaje mudebera.

(Mudeber je rob kome je rečeno da će biti slobodan poslije smrti svoga vlasnika. To mu je rekao sam vlasnik. O tome su davana objašnjenja prije i sada se neće to obnavljati.)

PRIČAO NAM JE Adem, sin Ebu Ijasa, pričao nam je Šubete, pričao nam je Amr, sin Dinara, čuo sam Džabira, sina Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Oslobodio je (ropstva jedan) čovjek od nas (jednoga) svoga roba od zadnje strane (odzada, tj. poslije svoje smrti ga oslobađa). Pa je pozvao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, za njega (tj. pozvao je njega, roba) pa je prodao njega. Rekao je Džabir: Umro je (taj) dječak (taj rob) prve godine.

GLAVA

prodaje zaštitništva i njegovoga poklanjanja.

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid, pričao nam je Šubete, rekao je: izvijestio me Abdullah, sin Dinara, rekao je: čuo sam Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, (da) govori:

Zabranio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, prodaju zaštitništva i njegovo poklanjanje (darivanje drugome).

PRIČAO NAM JE Usman, sin Ebu Šejbeta, pričao nam je Džerir od Mansura, od Ibrahima, od Esveda, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Kupila sam (sebi) Beriru, pa su uslovili njezini stanovnici (tj. njezini predhodni vlasnici sebi) njezino zaštitništvo (pokroviteljstvo - u ranijem, odnosno prošlom tekstu je tako i prevedena riječ "velaun"). Pa sam spomenula to Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Oslobodi nju (ti), pa (jer) zaista zaštitništvo (pokroviteljstvo) je za (onoga, tj. onome) ko je dao srebro (novce za oslobađanje)." Pa sam oslobodila nju. Pa je pozvao nju Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa je dozvolio izbor njoj (da ode ili da ne ide) od svoga muža (dotadašnjega). Pa je rekla: "Da mi je dao (tj. da mi dadne, da mi da) toliko i toliko, ne bih se učvrstila (tj. ne bih ostala nakon oslobađanja ropstva) kod njega (tj. ne bih mu bila žena)." Pa je izabrala sebi svoju osobu (tj. razvod od dotadašnjega muža da bi živila, živjela sama sobom).

GLAVA:

Kada se zarobio brat čovjeka ili njegov stric, da li će se otkupiti kada je bio idolopoklonik?

A rekao je Enes: Rekao je Abbas Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio: "Otkupio sam svoju osobu (sebe) i otkupio sam Akila." A bio je Alija (taj što je pripadao) njemu udjel u tom plijenu koji (je taj plijen što) je pogodio (tj. zadobio i ličnost) od njegovoga brata Akila i njegovoga strica (amidže) Abasa.

PRIČAO NAM JE Ismail, sin Abdullaha, pričao nam je Ismail, sin Ibrahima sina Ukbeta, od Musa-a, od Ibnu Šihaba, rekao je: pričao mi je Enes, bio zadovoljan Allah od njega, da su (neki) ljudi od Pomagača tražili dozvolu (od) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa su rekli:

"Dozvoli, pa neka ostavimo za sina naše sestre (tj. sinu naše sestre) Abasa (Abasu) njegov otkup!" Pa je rekao: "Nećete ostaviti od njega (ni jedan) srebrenjak."

GLAVA

oslobađanja idolopoklonika.

PRIČAO NAM JE Ubejd, sin Ismaila, pričao nam je Ebu Usamete od Hišama, izvijestio me moj otac da je Hakim, sin Hizama, bio zadovoljan Allah od njega, oslobodio (ropstva) u predislamlju stotinu vratova (stotinu ličnosti, lica) i natovario je na stotinu deva (pokrovce u hodočašću kao znak da će sve biti žrtvovane). Pa pošto je primio Islam natovario je na stotinu deva (pokrivače u znak da će biti sve kurban - žrtve Allahu) i oslobodio je stotinu vratova. Rekao je: Pa sam pitao poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa sam rekao:

"O poslaniče Allaha, da li vidiš (misliš, smatraš da ću imati nagradu za neke) stvari, pravljah ih (tj. činio sam ih) u predislamlju, čuvah se grijeha s njima." Misli (tj. hoće da kaže): "Činim dobročinstvo s njima (s tim stvarima). Rekao je: Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Primio si Islam na (onome, tj. zbog onoga) što je prošlo tebi od dobra."

(To jest: "Zbog toga dobročinstva u prošlosti, u vremenu prije Islama, nagradio te Allah s tom nagradom što ti je dao da primiš Islam.")

GLAVA

(onoga) ko je posjedovao (jedno lice) od Arapa (kao) roba, pa je poklonio, i prodao, i spolno općio, i otkupio i zarobio potomstvo, i (GLAVA) Njegovoga govora, uzvišen je: "Udario (tj. Donio, Dao) je Allah primjer posjedovanoga roba, nije moćan (ni) na (kakvu) stvar (tj. koji ništa ne može), i (primjer onoga) ko (je takav da) smo dali njemu lijep dar (trošak, tj. imanje) pa on daje (troši u pomaganje drugih) od njega tajno i javno, da li su jednaki, hvala Allahu!, nego najviše njih ne znaju."

PRIČAO NAM JE Ibnu Ebu Merjem, rekao je: izvijestio me Lejs od Ukajla, od Ibnu Šihaba, rekao je: spomenuo je Urvete da su Mervan i Misver, sin Mahremeta, izvijestili njih dva njega da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, ustao kada je došlo njemu poslanstvo Hevazina pa su pitali (molili) njega da vrati k njima njihova imanja i njihovo roblje (zarobljenike), pa je rekao:

"Zaista sa mnom je ko (je taj što) vidite."

(To jest: "Sa mnom su moji sljedbenici i drugovi koje, eto, vidite, gledate, pa neću bez sporazuma i dogovora s njima ništa da vam reknem.")

"A najmiliji govor (pričanje) k meni je najiskreniji (od) njega, pa izaberite sebi jednu (od) dvije grupe (dobara koje su od vas zarobljene): ili imanje, ili roblje, a već sam bio

iščekivao s njima (sa zarobljenicima vas)." A bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pogledao (sebi, tj. iščekivao) njih deset i nekoliko noći (tj. dana) kada se vratio iz Taifa. Pa pošto se razjasnilo (postalo jasno) za njih (njima) da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (drugo sve) osim vraćaća njima (tj. Pa pošto su jasno uvidjeli da im neće vratiti) osim jednu (od) dvije grupe (dobara), rekli su: "Pa zaista mi izabiremo sebi naše roblje." Pa je ustao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, u (tj. među) ljudima pa je zahvalio na Allaha (tj. Allahu) sa (onim načinom) što je On njegov pripadnik (tj. zahvalio je Allahu kako Mu pripada i dolikuje), zatim je rekao:

"Što se tiče poslije (toga), pa zaista vaša braća došla su nama kajući se (oni što su ratovali protiv nas primivši Islam iza borbe). I zaista ja vidim (doslovno: vidio sam, tj. smatram da treba) da vratim k njima njihovo roblje, pa ko želi od vas da odobri to, pa neka učini; a ko želi da bude na svome udjelu (tako) da dadnemo njemu njega od prvoga (plijena slijedećega) što će zaplijeniti (dati kao plijen) Allah na nas (tj. nama), pa neka (to) učini." Pa su rekli ljudi: "Odobravamo to." Rekao je: "Zaista mi ne znamo ko je dozvolio od vas (i ne možemo da ga razlikujemo) od (onoga) ko nije dozvolio, pa vratite se (na razgovor svak u svoju jedinicu tako) da dignu (dostave) k nama vaši poznavaoči (tj. vaše starješine) vašu stvar." Pa su se vratili ljudi, pa su govorili (s) njima njihovi poznavaoči, zatim su se vratili k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa su izvijestili njega da su oni odobrili (zadovoljili se) i dozvolili. Pa ono je (opis slučaja) koji je dopro nama o roblju (plemena) Hevazina. A rekao je Enes: Rekao je Abas Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio:

"Otkupio sam svoju osobu (sebe) i otkupio sam Akila."

PRIČAO NAM JE Alija, sin Hasana, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Ibnu Avn, rekao je: pisao sam Nafiu, pa je pisao (otpisao, odgovorio) k meni da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, navalio na Mustalikoviće, a oni su nemarni (tj. obmanjeni, iznenađeni) i njihove životinje (blago) se napaja na vodi, pa je ubio njihove borce i zarobio je njihova potomstva, i pogodio je tada Džuvejriju (tj. dobio ju je za ženu).

(Rečenicu "fe katele mukatiletehum", prevode, odnosno tumače na ovaj način: "... pa ubio njihove odmetnike (ubojice, razbojnike)...".)

Pričao mi je za njega (za ovaj hadis i slučaj - to veli Nafi) Abdullah, sin Umera, a bio je u toj vojsci.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik od Rebiata, sina Ebu Abdurahmana, od Muhameda, sina Jahja-a sina Habbana, od Ibnu Muhajriza rekao je: vidio sam Ebu Seida, bio zadovoljan Allah od njega, pa sam pitao njega, pa je rekao:

Izašli smo sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u borbu (protiv) Mustalikovića pa smo pogodili (tj. zarobili neko) roblje od roblja Arapa. Pa smo željeli žene. Pa se pojačala (ili: dotužila) na nas (nama) ledičnost (neoženjenost, tj. odsustvovanje od žena) i volili smo izlivanje u stranu (sjemena, tj. izlivanje muškog sjemena van spolnoga organa ženke pri spolnom odnosu sa ženom ili sa robinjom), pa smo pitali (o tome) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Nije (Nema štete, grijeha) na vas da ne činite. Nema (nijedne) od bivajuće duše do sudnjega dana (tj. duše koja treba da postane, da bude živjela - a da će drukčije biti) osim (tako), a ona je bivajuća (osim tako da će biti, postojati, živjeti)."

(Prvu rečenicu: "Ma alejkum en la tef'alu" - Nije na vas da ne činite! - jedni tumače ovako: Nema grijeha na vas kada ostavite taj postupak, kada ga ne činite. Drugi kažu da je ono "la" u "en la te'alu" suvišno i da to znači: Nema grijeha na vas da činite, tj. ako to činite. Prema tome ovaj isti hadis uzimaju za podlogu i oni koji smatraju "azl" dozvoljenim činom, i oni koji ga smatraju nedozvoljenim činom. "Azlun" znači, kao što je već rečeno, prilikom spolnoga odnosa izvući muški spolni organ kada osjeti da će iz njega izaći, izliti se sjeme, izvući ga iz spolnog organa žene i sjeme izliti na drugu stranu van spolnoga organa žene.)

PRIČAO NAM JE Zuhejr, sin Harba, pričao nam je Džerir od Umareta, sina Ka'ka'-a, od Ebu Zurata, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Neprestano volim Temimoviće. A pričao mi je Ibnu Selam, izvijestio nas je Džerir, sin Abdulhamida, od Mugireta, sina Harisa, od Ebu Zurata, od Ebu Hurejreta, i od Umareta, od Ebu Zurata, od Ebu Hurejreta, rekao je:

Neprestano (sam bio taj da) volim Temimoviće od (vremena kada sam čuo za njihova) tri (svojstva koja) sam čuo od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori o njima. Čuo sam ga (da) govori:

"Oni su najžešći (od sve) moje sljedbe na Lažova (Antihrista)." Rekao je: I došle su njihove milostinje pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ovo su milostinje našega naroda (naših ljudi, tj. koje su poslali naši ljudi muslimanima)." I bila je (jedna) robljenica (zarobljenica, robinja) od njih kod Aiše pa je rekao:

"Oslobodi nju, pa (tj. jer) zaista ona je od djece Ismaila."

GLAVA

vrijednosti (vrline onoga) ko je odgojio svoju robinju i poučio je nju (tj. i obrazovao je nju).

PRIČAO NAM JE Ishak, sin Ibrahima, čuo je Muhameda, sina Fudajla, od Mutarifa, od Šabije, od Ebu Burdeta, od Ebu Musa-a, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko (se nađe u takvoj prilici da) bude za (u) njega robinja, pa je izdržavao (opskrbljavao) nju, pa je lijepo činio k njoj (a u lijep postupak spada i obrazovanje njezino), zatim je oslobodio nju, i oženio je nju - biće za njega (biće njemu) dvije nagrade (na sudnjem danu od Boga)."

GLAVA

govora Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio "Robovi su vaša braća, pa nahranite ih od (onoga) što jedete." I (GLAVA) govora Njegovoga, uzvišen je: "I obožavajte Allaha i ne udružujte s Njime (nijedne) stvari, i sa roditeljima dva lijepim postupanjem (postupajte) i sa bližnjim, i siročadima, i siromasima, i susjedom bližnjim (rođakom), i susjedom strancem (nerođakom), i drugom sa strane (uz svoju stranu, uza se), i putnikom i (onim) što posjedovaše (posjeduju njega) vaše desnice; zaista Allah ne voli (onoga) ko je bio (tj. ko je) ohol i ponosan."

PRIČAO NAM JE Adem, sin Ebu Ijasa, pričao nam je Šubete, pričao nam je Vasil Ahdeb, rekao je: čuo sam Marura, sina Suvejda, rekao je: vidio sam Ebu Zerra Gifariju, bio zadovoljan Allah od njega, i na njemu ogrtač i na njegovom dječaku (robu isti onakav) ogrtač. Pa smo pitali njega o tome pa je rekao:

"Zaista ja sam grdio (psovao jednoga) čovjeka pa je tužio mene k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zar si sramotio njega sa njegovom majkom (zbog njegove majke)?" Zatim je rekao: "Zaista vaša braća su vaše sluge (tj. vaši robovi). Učinio je njih Allah pod vašim rukama. Pa ko bude (takav da) je njegov brat pod njegovom rukom, pa neka hrani njega od (onoga) što jede, i neka obuče njemu od (onoga) što oblači. I ne opterećujte ih (ono) što će nadvladati njih. Pa ako ste opteretili njih (ono) što će nadvladati njih, pa pomozite ih."

GLAVA

roba kada je izvršavao lijepo pobožnost svome Gospodu i (uz to) je bio iskren (odan) svome gospodaru (tj. vlasniku).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, od Malika, od Nafia, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Rob kada je iskren svome gospodaru, i izvršava lijepo pobožnost svome Gospodu, biće njemu njegova nagrada dva puta (biće dvostruko nagrađen)."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Kesira, izvijestio nas je Sufjan od Saliha, od Šabije, od Ebu Burdeta, od Ebu Musa Ešarije, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Koji god čovjek (bude u takvoj prilici da) je bila za (u) njega robinja, pa je odgojio nju (pa je odgoji), pa je izvršio lijepo njezino odgajanje, i oslobodio je nju (i oslobodi je) i oženio je nju (i oženi je), pa za njega (njemu) su dvije nagrade (imaće dvije nagrade)." A koji god rob izvrši dužnost (prema) Allahu i dužnost (prema) svojim gospodarima (tj. vlasnicima), pa za njega (tj. njemu) su dvije nagrade (imaće, dobiće i on dvije nagrade)."

PRIČAO NAM JE Bišr, sin Muhameda, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Junus od Zuhrije, čuo sam Seida, sina Musejeba, (da) govori: rekao je Ebu Hurejrete, bio zadovoljan Allah od njega: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Za dobroga posjedovanoga roba su (tj. imaju, postoje) dvije nagrade. Tako mi (Onoga) koji (je taj što) je moja duša u Njegovoj ruci da nije borbe u (na) putu Allaha, i hodočašća i dobročinstva mojoj majci, zaista bih volio da umrem, a ja sam posjedovan (kao rob)."

PRIČAO NAM JE Ishak, sin Nasra, pričao nam je Ebu Usamete od Aameša, pričao nam je Ebu Salih od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Divno je (ono) što je za jednoga (od) njih (moguće da) izvršava lijepo pobožnost svoga Gospoda i (da) bude iskren svome gospodaru (vlasniku)."

GLAVA

odvratnosti izduživanja (tj. oholenja, oholosti) nad robom i njegovoga govora: "moj robe ili moja robinjo".

A rekao je Allah, uzvišen je: "..... i dobre od vaših robova i vaših robinja....", i rekao je: "..... posjedovanoga roba....", "..... i našli su njih dvoje njezinoga gospodara kod vrata....", i rekao je: "..... od vaših djevojki vjernica....".

A rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Ustanite k svome gospodaru." I: ".... spomeni me kod svoga gospodara...." - svoga gospodina.

(To jest: "rebbike" je isto što i "sejjidike". I riječ "rabbun" i riječ "sejjidun" znače gospodar, gospodin.)

I: "Ko je vaš gospodin (gospodar)?"

(Svrha ovih navođenja teksta iz Kur'ana i izreka Muhameda a.s. je to da se ukaže na činjenicu da se i tamo vlasnici robova nazivaju sa izrazom "rabbun", a da se robovi nazivaju sa izrazom "abdun", pa se zato ne treba shvatiti prestrogo hadis koji zabranjuje dozivanje i nazivanje roba sa izrazom "abdun". Ta zabrana je više mekruh tenzihen - nije strogo zabranjena. To je zabrana koja je bliže dozvoljenosti nego strogoj zabranjenosti, grijehu.)

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jahja od Ubejdulaha, rekao je: pričao mi je Nafi od Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Kada je bio iskren (odan) rob svome gospodinu, i izvršavao je lijepo pobožnost svome Gospodu, bila je (tj. biće) za njega (njemu) njegova nagrada dva puta (imaće, dobiće dvije nagrade)."

PRIČAO NAM MUHAMED, sin Ala-a, pričao nam je Ebu Usamete od Burejda, od Ebu Burdeta, od Ebu Musa-a, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Posjedovani koji izvršava lijepo pobožnost svoga Gospoda (svome Gospodu) i izvršava k svome gospodinu (gospodaru ono) koje je za njega na njemu od dužnosti, i iskrenosti (odanosti) i pokornosti - za njega su (on ima, imaće) dvije nagrade."

PRIČAO NAM JE MUHAMED, pričao nam je Abdurezak, izvijestio nas je Mamer od Hemama, sina Munebiha, da je on čuo Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, (da) priča od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Neka ne rekne jedan (od) vas: "Nahrani tvoga (svoga) gospodara! (To jest: Daj hranu svome gospodaru!) Očisti svoga gospodara! Napoj svoga gospodara!" I neka rekne: "Moj gospodin! Moj upravnik!" I neka ne rekne jedan (od) vas: "Moj rob! Moja robinja!" I neka rekne: "Moj momak!" I: "Moja djevojka!" I: "Moj dječak!"

PRIČAO NAM JE EBU NUMAN, pričao nam je Džerir, sin Hazima, od Nafi-a, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko je oslobodio svoj dio od roba, pa je bila za (u) njega od imanja što dostiže njegovu vrijednost, ispraviće se (cijena) na njega vrijednošću pravde (pravičnosti) i oslobodiće se iz njegovoga imanja; a ako ne, pa već se oslobodilo od njega što se oslobodilo."

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jahja od Ubejdulaha, pričao mi je Nafi od Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Svaki (od) vas je pastir (čoban) pa je pitan (odgovoran) o svome stadu. Pa zapovjednik koji je nad ljudima je pastir i on je pitan o njima (odgovoran za njih). I čovjek je pastir nad porodicom svoje kuće i on je pitan (odgovoran) o njima. I žena je pastirica nad kućom svoga muža i njegovom djecom i ona je pitana (odgovorna) o njima. I rob je pastir nad imanjem svoga gospodina (vlasnika) i on je pitan (odgovoran) o njemu. Zar ne! (Pažnja! Pazite!) Pa svaki (od) vas je pastir i svaki (od) vas je pitan (odgovoran) o svome stadu."

PRIČAO NAM JE Malik, sin Ismaila, pričao nam je Sufjan od Zuhrije, pričao mi je Ubejdulah, čuo sam Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, i Zejda, sina Halida, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Kada je bludničila (Kada je učinila, činila blud) robinja, pa bičujte nju (pa bičujte je). Zatim kada je (opet) bludničila, pa bičujte nju (pa ponovo je bičujte). Zatim kada je (opet) bludničila, pa bičujte nju (ponovo je bičujte). U trećem ili četvrtom (slučaju poslije bičevanja) prodajte nju (prodajte je), i da (bi je dali, pa makar je dali i) za pletenicu (uže)."

GLAVA:

Kada je došao njemu njegov sluga sa njegovom hranom (tj. Kada mu je sluga donio hranu).

PRIČAO NAM JE Hadžadž, sin Minhala, pričao nam je Šubete, rekao je: izvijestio me Muhamed, sin Zijada, rekao je: čuo sam Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Kada donese jednome (od) vas njegov sluga njegovu hranu, pa ako nije posadio njega sa sobom, pa neka dodadne (doda, dadne, da) njemu zalogaj ili dva zalogaja, ili komad jela ili dva komada jela (tj. zalogaj ili dva zalogaja - jer i "lukmetun" i "ukletun" znači zalogaj, ali pripovjedač nije zapamtio koji je izraz upotrebljen), pa (tj. jer) zaista on (sluga) je upravljao njegovim spravljanjem (doslovno: borbom, trudom oko jela, tj. oko spravljanja i sakupljanja jela)."

GLAVA:

Rob je pastir u imanju svoga gospodina (gospodara, vlasnika).

A pripisao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, imanje k gospodinu.

PRIČAO NAM JE Ebuljeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: izvijestio me Salim, sin Abdullaha, od Abdullaha, sina Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je on čuo poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Svaki (od) vas je pastir (čoban nečega) i pitan o svome stadu (tj. i odgovoran je za svoje stado). Pa vođa je pastir i pitan (i biće pitan) o svome stadu. I čovjek u svojoj porodici je pastir i on je pitan o svome stadu. I žena u kući svoga supruga (muža) je pastirica i ona je pitana o svome stadu. I sluga u imanju svoga gospodina (vlasnika) je pastir i on je pitan o svome stadu." Rekao je (Ibnu Umer): Pa čuo sam ove od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da ih je spomenuo), a mislim Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) je rekao (još i ovo): "I čovjek u imanju svoga oca je pastir i pitan je (i biće pitan) o svome stadu. Pa svaki (od) vas je pastir i svaki (od) vas je pitan (odgovoran) o svome stadu."

GLAVA:

Kada je udario (tj. Kada udara) roba, pa neka se klone lica (tj. neka ga ne udara po licu).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Ubejdulaha, pričao nam je Ibnu Vehb, rekao je: pričao mi je Malik, sin Enesa. Rekao je (Ibnu Vehb): A izvijestio me (osim Malika i) sin omsice od Seida Makburije, od njegovog oca, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. - H - A pričao nam je Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Abdurezak, izvijestio nas je Mamer od Hemama, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Kada se borio jedan (od) vas (tj. Kada se bori s nekim - protiv sluge ili nekoga drugoga - a u borbi se i udara), pa neka se klone lica (tj. neka ga ne udara po licu)."

U IME ALLAHA MILOSRDNOGA MILOSTIVOGA.

O POTPISANOME.

(Riječ "mukateb" je stručni izraz za roba koji je sklopio pismeni ugovor sa svojim gospodarem da isplati gospodaru određenu sumu novaca ili u naturi, a kada isplati tu sumu, postaće, biće slobodan, oslobođen ropstva. Potpisnici takvog ugovora imaju svaki svoj naziv: gospodar se zove "mukatib": koji se potpisao nekome za nešto, a rob se zove "mukateb": kome je potpisano za nešto - tj. lice kome se potpisalo neko drugo lice za nešto. U prevodu će se "mukateb" radi kratkoće prevoditi sa potpisani. U stvari i gospodar i rob su potpisani, ali će se tim izrazom misliti na roba. Ako se bude radilo o gospodaru - "mukatibu", onda će se to prevoditi sa izrazom potpisivač.)

GLAVA

grijeha (onoga) ko je obijedio svoga posjedovanoga (tj. okrivio ga za preljub, prostituciju).

GLAVA

potpisanoga i njegovih otplata: u svakoj (usvakoj) je godini (jedna) otplata, i (GLAVA) Njegova govora: "... a koji sebi traže knjigu (tj. pismeni ugovor) od (onih) što su posjedovale (njih) vaše desnice, pa napišite njima (ugovor) ako ste znali o njima dobro; i podajte im od imanja Allahova koji je dao vama....".

A rekao je Revh od Ibnu Džurejdža: Rekao sam Ata-u: "Da li je dužnost na mene kada sam znao (da je) za njega imanje (tj. da on ima imanja) da napišem njemu (pismeni ugovor)?" Rekao je: "Ne smatram (Ne mislim) ga (drugčije, drugačije) osim dužnost." A rekao je Amr, sin Dinara: Rekao sam Ata-u: "Prenosiš njega (ovo što kažeš da je dužnost) od jednoga (tj. od nekoga)?" Rekao je: "Ne." Zatim je izvijestio mene (Ata) da je Musa, sin Enesa, izvijestio njega da je Sirin pitao Enesa (tj. tražio od Enesa) potpisivanje (ugovora), a bio je mnogobrojnoga imanja, pa nije htio (da mu potpiše, napiše). Pa je otišao k Umeru, bio zadovoljan Allah od njega, pa je rekao: "Potpiši mu." Pa nije htio. Pa je udario njega (Umer Enesa) sa kandžijom (bičem), i pročitao Umer: "... pa napišite (potpišite) im ako ste znali u njima (o njima) dobra....". Pa je potpisao (Enes) njemu (Sirinu ugovor). A rekao je Lejs: Pričao mi je Junus od Ibnu Šhaba, rekao je Urvete: rekla je Aiša, bio zadovoljan Allah od nje:

Zaista Berira je unišla na nju (ušla njoj da) traži pomoć (od) nje u njezinom pisanju (tj. da traži pomoć od nje u vezi svoga pismenoga ugovora o otplati na rate za oslobađanje od ropstva), a na njoj je pet ukija (što) su se odredile u otplatu na nju u pet godina. Pa je rekla njoj Aiša - a želila je nju -:

"Da li misliš ako izbrojim njima jednim brojanjem (tj. odjednom cijelu sumu), da li će prodati tebe tvoja porodica (tj. vlasnici), pa (da) oslobodim tebe, pa će biti tvoje zaštitništvo (pokroviteljstvo) meni?" Pa je otišla Berira k svojoj porodici pa je izložila to na njih (njima) pa su rekli: "Ne (drugčije) osim da bude za nas (nama) zaštitništvo (pokroviteljstvo)." Rekla je Aiša: Pa sam unišla na poslanika (tj. poslaniku) Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa sam spomenula to njemu. Pa je rekao njoj poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Kupi sebi nju, pa oslobodi nju (pa je oslobodi), pa (tj. jer) zaštitništvo je samo za (onoga, tj. onome) ko je oslobodio." Zatim je ustao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Šta je umu (nekim) ljudi (tj. Šta je nekim ljudima da) sebi uslovljavaju uslove (koji) nisu u knjizi Allaha?! Ko je sebi uslovio (tj. Ko uslovi, uvjetuje sebi neki) uslov (koji) nije u knjizi Allaha, pa on je neistinit (neispravan, tj. poništen). Uslov Allaha je preči (praviji) i čvršći."

GLAVA

(onoga) što je dozvoljeno od uslova potpisanoga, i (GLAVA onoga) ko je sebi uslovljavao uslov (koji) nije u knjizi Allaha.

O njemu je Ibnu Umer (pričao) od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Kutejbete, pričao nam je Lejs od Ibnu Šhaba, od Urveta da je Aiša, bio zadovoljan Allah od nje, izvijestila njega da je Berira došla, traži (tražeći) pomoć (od) nje u svome pisanju (pismenom ugovoru), a nije bila ispunila od svoga pismenoga ugovora (nijedne) stvari.

(Riječ "kitabetaun" znači pisanje, a znači i pismeni ugovor. U daljem tekstu će se prevoditi sa izrazom pismeni ugovor kada se bude radilo o robu i njegovom pismenom ugovoru.)

Rekla je njoj Aiša: "Vrati se k svojoj porodici, pa ako su volili (tj. ako vole) da ispunim (isplatim) za tebe tvoj pismeni ugovor, a (da) bude tvoje zaštitništvo meni, učiniću (to)." Pa je spomenula to Berira svojoj porodici, pa nisu htjeli. I rekli su: "Ako je htjela (tj. Ako hoće) da sebi računa na tebe (tj. za tebe da traži kod Allaha nagradu), pa neka učini (tj. neka te u ime Allaha oslobodi plativši nama), a (da) bude tvoje zaštitništvo za nas (nama)." Pa je spomenula (Berira ili Aiša) to poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao njoj poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Kupi i oslobodi, pa (jer) zaštitništvo je samo za (onoga, tj. samo onome) ko je oslobodio."

(Greškom je u prethodnom tekstu ispuštena riječ "samo" na nekim mjestima, jer "innema" znači "samo". Neka se ova napomena ima u vidu.)

Rekao je: Zatim je ustao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Šta je umu (nekih) ljudi (Šta je nekim ljudima da) sebi uslovljavaju uslove (koji) nisu u knjizi Allaha?! Ko je sebi uslovio uslov (koji) nije u knjizi Allaha, pa nije za njega (tj. pa ne pripada njemu taj uslov) i ako (tj. pa makar da) je uslovio stotinu puta. Uslov Allaha je preči (praviji) i čvršći."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik od Nafia, od Abdullaha, sina Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Htjela je Aiša, majka vjernika, bio zadovoljan Allah od nje, da sebi kupi (jednu) robinju zato (da) oslobodi nju (da je oslobodi). Pa je rekla njezina porodica:

"Na (taj uslov ćemo je prodati) da njezino zaštitništvo je za nas (nama)." Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Neće spriječiti to tebe, pa (jer) zaštitništvo je samo za (onoga) ko je oslobodio."

GLAVA

traženja pomoći potpisanoga i njegova molenja (prosjaćenja od) ljudi.

PRIČAO NAM JE Ubejd, sin Ismaila, pričao nam je Ebu Usamete od Hišama, od njegova oca, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je: Došla je Berira pa je rekla:

"Zaista ja sam potpisala svojoj porodici (ugovor) na devet ukija: u svakoj godini (jedna) ukija (da se isplati njima), pa pomози me."

(Ukija je četrdeset dirhema, drahmi, srebrenjaka, srebrenih novaca koji su u ono vrijeme vrijedili kao platežno sredstvo.)

Pa je rekla Aiša: "Ako voli tvoja porodica da izbrojim njih (novce) njima jednim brojenjem (odjednom sve) i (da) oslobodim tebe, učiniću, a (da) bude tvoje zaštitništvo meni (za me)." Pa je otišla k svojoj porodici, pa nisu htjeli to na nju (njoj da odobre). Pa je rekla: "Zaista ja sam već izložila to na njih (njima), pa nisu htjeli (drukčije) osim da bude

zaštitništvo za njih (njima)." Pa je čuo za to poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je pitao mene pa sam izvijestila njega. Pa je rekao:

"Uzmi nju, pa oslobodi nje (oslobodi je), i uslovi njima zaštitništvo, pa (jer) zaštitništvo je samo za (onoga) ko je oslobodio." Rekla je Aiša: Pa je ustao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u (među) ljudima, pa je hvalio Allaha i zahvalio je na Njega (Njemu), zatim je rekao:

"A što se tiče poslije, pa šta je um (nekih) ljudi (zamislilo da) uslovljavaju (neke) uslove (koji) nisu u knjizi Allaha?! Pa koji god uslov nije u knjizi Allaha, pa on je neispravan (lažan, tj. bez važnosti je) i ako je bio (tj. iako je bio) stotinu uslova (neko postavio). Pa sud (presuda) Allaha je preča (pravija) i uslov Allaha je čvršći (pouzdaniji). Šta je um (nekih) ljudi od vas (zamislilo da) govori jedan (od) njih: "Oslobodi, o omsica, a meni je zaštitništvo." Zaštitništvo je samo za (onoga) ko je oslobodio."

(Data su ranije objašnjenja da se nasljeđuje na osnovu prava zaštitništva, pokroviteljstva od kada umre lice koje nema bližih zakonitih nikakvih rođaka.)

GLAVA

prodaje potpisanoga kada je bio zadovoljan (on da bude prodan).

A rekla je Aiša: On je rob dok je ostalo na njemu (bilo kakva) stvar (od duga, dugovanja koje po ugovoru treba da plati). A rekao je Zejd, sin Sabita: Dok je ostao na njemu (jedan) srebrenjak. A rekao je Ibnu Umer: On je rob ako je živio (tj. pa iako živi dugo vremena), i ako je umro, i ako je izvršio prestup (grieh) dok je ostala na njemu (ijedna) stvar (tj. išta, imalo od dugovanja na osnovu pismenoga ugovora).

(Hoće da se kaže da je rob sve dok ne otplati cijelu sumu koja je predviđena pismenim ugovorom, pa se može prodati. Ebu Hanife i Šafija kažu da se potpisani rob ne može prodati.)

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik od Jahja-a, sina Seida, od Amrete, kćeri Abdurahmana, da je Berira došla (da) traži pomoć (od) Aiše, majke vjernika, bio zadovoljan Allah od nje, pa je rekla njoj:

"Ako voli (želi) tvoja porodica da izlijem (tj. izručim) njima tvoju cijenu jednim izlijevanjem (tj. odjednom svu - a ne na rate) pa (da) oslobodim tebe, učiniću." Pa je spomenula Berira to svojoj porodici pa su rekli: "Ne (drukčije) osim da bude tvoje zaštitništvo za nas (naše)." Rekao je Malik: Rekao je Jahja: Pa je tvrdila Amreta da je Aiša spomenula to poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao: "Kupi (ti sebi) nju, i oslobodi nju, pa (jer) zaštitništvo je samo za (onoga, onome) ko je oslobodio (ropstva)."

GLAVA:

Kada je rekao potpisani: "Kupi, i oslobodi me!", pa je kupio njega zbog toga.

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Abdulvahid, sin Ejmena, rekao je: pričao mi je Ebu Ejmen, rekao je: unišao sam na Aišu (Aiši), bio zadovoljan Allah od nje, pa sam rekao:

"Bio sam (rob) za Utbeta (tj. rob Utbeta), sina Ebu Leheba, i umro je (on), a naslijedili su me njegovi sinovi. I zaista oni su prodali mene Ibnu Ebu Amru. Pa je oslobodio mene Ibnu Ebu Amr. I uslovili (su sebi) sinovi Utbeta zaštitništvo." Rekla je: "Unišla je Berira, a ona je potpisana, pa je rekla: "Kupi me, i oslobodi me!" Rekla je: "Da." Rekla je: "Neće prodati mene do (da sebi) uslove moje zaštitništvo." Pa je rekla: "Nema potrebe meni za to." Pa je čuo za to Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, ili je doprlo njemu (to), pa je spomenuo to Aiši. Pa je spomenula Aiša šta je rekla njoj. Pa je rekao:

"Kupi je, i oslobodi je, a pusti (ostavi) njih (da) uslovljavaju šta su htjeli (tj. šta god hoće)." Pa je kupila nju Aiša pa je oslobodila nju, a uslovila je njena porodica zaštitništvo. Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaštitništvo je za (onoga) ko je oslobodio i ako (iako) su (i ako bi) uslovili stotinu uslova."